

CLUSTER 2 „Piața internă”

Capitolul 9 „Servicii Financiare”

INTRODUCERE

*Conform Raportului Comisiei Europene din 2025, Republica Moldova are **un anumit nivel de pregătire** în domeniul serviciilor financiare. Au fost înregistrate unele progrese în perioada de raportare prin adoptarea unei legislații pentru alinierea parțială la Directiva Solvabilitate II a UE.*

Acquis-ul Capitolului 9 privind serviciile financiare prevede norme aferente modului de autorizare, funcționare și supraveghere a entităților financiare și a piețelor reglementate. Entitățile financiare care fac obiectul acquis-ului conform acestui capitol pot activa în întreaga Uniune Europeană în conformitate cu principiile „pașaportului unic” și „controlului țării de origine”, fie prin înființarea sucursalelor, fie prin furnizarea de servicii pe o bază transfrontalieră. Reglementările UE aferente acestui capitol acoperă trei domenii majore pentru care se aplică aceste principii: servicii bancare, servicii de investiții și servicii de asigurări.

Prin urmare, la nivel național, autoritățile competente responsabile de coordonarea grupului de lucru aferent capitolului dat este Ministerul Finanțelor, de comun cu Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare și Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar.

Ministerul Finanțelor reprezintă autoritatea guvernamentală responsabilă de politicile în sectorul financiar bancar și nebancar, ce au drept scop îmbunătățirea și perfecționarea legislației naționale la cele mai bune practici și standarde UE în domeniu.

Banca Națională a Moldovei (BNM) este autoritatea publică autonomă subordonată Parlamentului, responsabilă de licențierea, reglementarea și supravegherea activității băncilor, și participanților profesioniști pe piața asigurărilor, infrastructurilor financiare precum și reprezintă autoritatea de rezoluție conform prevederilor cadrului normativ național. De asemenea, BNM reprezintă autoritatea responsabilă competentă de supravegherea suplimentară în cazul conglomeratelor financiare

Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) este autoritatea publică autonomă subordonată Parlamentului, responsabilă de licențierea, reglementarea și supravegherea activității societăților de investiții, fondurilor de pensii facultative, a platformelor de finanțare participativă, a pieței de capital în ansamblu, precum și de supravegherea modului de respectare de către entitățile din sectorul financiar a drepturilor consumatorilor de servicii financiare.

Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (FGDSB) este o persoană juridică de drept public, care are drept obiectiv garantarea depozitelor constituite în bănci, aceasta fiind instituția responsabilă de punerea în aplicare a schemei de garantare a depozitelor bancare. De asemenea, începând cu anul 2020, FGDSB este administrator al Fondului de Rezoluție Bancară, având drept scop acumularea resurselor financiare pentru acoperirea necesităților legate de aplicarea eficace a instrumentelor de rezoluție.

Tabelul 1: Nivelul de transpunere a actelor UE (conform Anexei A)

<u>32022R2111</u>	<u>32022R2117</u>	<u>32022R2112</u>	<u>32022R2115</u>	<u>32022R2120</u>	<u>32022R2118</u>	<u>32022R2114</u>
<u>32022R2119</u>	<u>32022R2116</u>	<u>32022R1011</u>	<u>32016R1801</u>	<u>32016R0378</u>	<u>32016R0957</u>	<u>32017R1110</u>
<u>32017R1943</u>	<u>32024L0927</u>	<u>32013L0036</u>	<u>32013R0575</u>	<u>32014R0528</u>	<u>32021R0637</u>	<u>32024R3117</u>
<u>32016R1401</u>	<u>32021R1751</u>	<u>32016R0778</u>	<u>32017R0867</u>	<u>32021R1340</u>	<u>32016R1712</u>	<u>32016R1400</u>
<u>32021R1527</u>	<u>32016R1075</u>	<u>32015R0063</u>	<u>32019R0348</u>	<u>32018R1624</u>	<u>32016R0860</u>	<u>32014R0909</u>
<u>31991L0674</u>	<u>32014L0049</u>	<u>32009L0103</u>	<u>32009L0138</u>	<u>32018R0344</u>	<u>32001L0024</u>	<u>32002L0047</u>
<u>32002L0087</u>	<u>31997L0009</u>	<u>32014R0694</u>	<u>32014L0065</u>	<u>32014R0600</u>	<u>32018R0067</u>	<u>32014R0596</u>
<u>32017R1129</u>	<u>32019R0979</u>	<u>32009R1060</u>	<u>32011L0061</u>	<u>32009L0065</u>	<u>32010L0044</u>	<u>32010L0043</u>
<u>32015R0760</u>	<u>32016L0097</u>	<u>32016L2341</u>	<u>32001L0034</u>	<u>32020R1503</u>	<u>32013R0345</u>	<u>32024R0912</u>
<u>32017R1799</u>	<u>32025R1003</u>	<u>32012R0236</u>	<u>32012R0826</u>	<u>32012R0918</u>	<u>32010R0583</u>	<u>32013R0448</u>
<u>32013R0447</u>	<u>02019R1238-20240109</u>	<u>32021R0897</u>	<u>32021R0895</u>	<u>32021R0896</u>	<u>32021R0473</u>	<u>32015R2365</u>
<u>32016R0101</u>	<u>32022R2257</u>	<u>32019L2162</u>	<u>32022R2059</u>	<u>32022R2058</u>	<u>32022R2060</u>	<u>32015R0585</u>
	<u>32022R2580</u>	<u>32022R2581</u>	<u>32014R1151</u>	<u>32016R0709</u>	<u>32016R0438</u>	<u>32014L0059</u>
<u>32021R1456</u>	<u>32017R0389</u>	<u>32021R0023</u>	<u>32016R1450</u>	<u>31998L0026</u>	<u>32021R0622</u>	<u>32021R0763</u>
<u>32017R0390</u>	<u>32017R0391</u>	<u>32017R0392</u>	<u>32017R0393</u>	<u>32017R0394</u>	<u>32018R1229</u>	<u>32019R2088</u>
<u>32013R0231</u>	<u>32022R0858</u>	<u>32012R0648</u>	<u>32023R0606</u>	<u>32022R1288</u>	<u>32013R0149</u>	<u>32013R0153</u>
<u>32015R0500</u>	<u>32015R2013</u>	<u>32015R2015</u>	<u>32015R2012</u>	<u>32015R0035</u>	<u>32015R0460</u>	<u>32015R0499</u>
<u>32015R0462</u>	<u>32015R2014</u>	<u>32022L2556</u>	<u>32022R0858</u>	<u>32015R2016</u>	<u>32015R2017</u>	<u>32023R0895</u>
<u>32022R2554</u>	<u>32019R2033</u>	<u>32019R0980</u>	<u>32020R1273</u>	<u>32020R1272</u>	<u>32020R0852</u>	<u>32021R2139</u>
<u>32021R2178</u>	<u>32022R1214</u>	<u>32023R2486</u>	<u>32023R2485</u>	<u>32014R1222</u>	<u>32023R1114</u>	<u>31998R2533</u>
<u>32021R0955</u>	<u>32022R0025</u>	<u>32022R0076</u>	<u>32022R0026</u>	<u>32022R1455</u>	<u>32022R1159</u>	<u>32019L2034</u>
<u>32021R0528</u>	<u>32021R2153</u>	<u>32023R1651</u>	<u>32021R2284</u>	<u>32017R0585</u>	<u>32017R0572</u>	<u>32017R0988</u>
<u>32017L0593</u>	<u>32017R0565</u>	<u>32017R0587</u>	<u>32017R0569</u>	<u>32017R0588</u>	<u>32017R0590</u>	<u>32017R0575</u>
<u>32017R0584</u>	<u>32017R2402</u>	<u>32007L0016</u>	<u>32017R1946</u>	<u>32017R0582</u>	<u>32017R0567</u>	<u>32017R2417</u>
<u>32014L0092</u>	<u>32016R1212</u>	<u>2019R1156</u>	<u>32015L2392</u>	<u>32014L0057</u>	<u>32016R0909</u>	<u>32016R1011</u>
<u>32018R1642</u>	<u>32021R1383</u>	<u>32018R1646</u>	<u>32018R1105</u>	<u>32018R1644</u>	<u>32018R1106</u>	<u>32018R1637</u>
<u>32020R1817</u>	<u>32020R1816</u>	<u>32021R1350</u>	<u>32021R1349</u>	<u>32021R1351</u>	<u>32021R1348</u>	<u>32021R1352</u>
<u>32018R0032</u>	<u>32018R0034</u>	<u>32018R0033</u>	<u>32014L0017</u>	<u>32021L2167</u>	<u>32014R1125</u>	<u>32019L1160</u>
<u>32017R1469</u>	<u>32017R2358</u>	<u>32017R2359</u>	<u>32018R0990</u>	<u>32023R2631</u>	<u>32018R0708</u>	<u>32017R1131</u>
<u>32014R1286</u>	<u>32017R0653</u>	<u>32016R1212</u>	<u>32022R2122</u>	<u>32022R2121</u>	<u>32022R2113</u>	<u>32010R0584</u>
<u>32019R0820</u>	<u>32025R0789</u>	<u>32023R1577</u>	<u>32023R1578</u>	<u>32022R2328</u>	<u>32022R1622</u>	<u>32023R0511</u>
<u>32021R0930</u>	<u>32017R0461</u>	<u>32014R0926</u>	<u>32017R1230</u>	<u>32024R0857</u>	<u>32021R0923</u>	<u>32024R0856</u>
<u>32022R0676</u>	<u>32024R1728</u>					

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

9.1. BĂNCI ȘI CONGLOMERATE FINANCIARE

9.1.1. Prezentarea generală a situației

9.1.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Bănci și conglomerate financiare” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: pachetul CRD/CRR, supravegherea conglomeratelor financiare, obligațiunile garantate, pachetul IFR/IFD, schemele de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, redresarea și rezoluția bancară și contrapărților centrale, mecanismul unic de rezoluție, reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit.

Reforma majoră a legislației bancare a fost realizată în 2018, prin adoptarea unei noi legi bancare – Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor și a actelor normative secundare pentru implementarea acesteia, care au fost elaborate cu suportul UE prin intermediul proiectului Twinning “Consolidarea capacității Băncii Naționale a Moldovei în domeniul reglementării și supravegherii bancare în contextul cerințelor Uniunii Europene”, desfășurat în perioada 2015 – 2017. Noul cadru de reglementare a activității băncilor este aliniat în mare parte actelor UE aferente pachetului CRD IV/ CRR, compus din Directiva 2013/36/UE și respectiv Regulamentul UE 575/2013. Transpunerea parțială în cadrul național a pachetului UE CRD IV/CRR a asigurat realizarea angajamentului din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană (în continuare - AA) cu privire la inițierea/exercitarea activității și cerințele de capital aferente instituțiilor de credit.

Astfel, Directiva 2013/36/UE, cu modificările realizate prin Directiva 2015/2366 a fost transpusă parțial în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;
- Regulamentul cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor (Hotărârea BNM nr. 110/2018);
- Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor (Hotărârea BNM nr. 322/2018).

În contextul nivelului de transpunere a Directivei 2013/36/UE, nu au fost transpuse prevederile care se referă la:

- abordarea bazată pe modele interne (IRB);
- Securitizare (abordarea bazată pe modele interne), supravegherea pe bază sub-consolidată, societăți de importanță sistemică globală (G-SII);
- cerințe pe bază consolidată pentru anumite societăți financiare holding și holding mixte;
- întreprinderea-mamă din UE intermediară;
- sucursale semnificative;
- transmiterea informațiilor către organisme internaționale;

- riscul de rată a dobânzii rezultat din activități din afara portofoliului de tranzacționare (variațiile potențiale ale marjelor de credit);
- instituțiile care beneficiază de o intervenție guvernamentală;
- neîndeplinirea cerinței amortizorului combinat;
- restricțiile privind distribuirile în caz de nerespectare a cerinței amortizorului pentru indicatorul efectului de levier și neîndeplinirea cerinței amortizorului pentru indicatorul efectului de levier;
- instituțiile care se califică ca fiind instituții de credit (art. 4 alin. (1) pct. 1 lit. (b) – anumite societăți de investiții cu active în valoare mai mare de 30 de miliarde EUR);
- instituțiile de credit afiliate în mod permanent unui organism central;
- anumite cerințe privind programul de activitate;
- nivelul deținerii calificate;
- schimbul de informații cu autoritățile responsabile de separarea structurală în grupurile bancare;
- anumite aspecte referitoare la remunerația variabilă;
- cerințe de raportare adiționale,
- cerințe de fonduri proprii suplimentare (legate de testările la stres).

Regulamentul (UE) nr. 575/2013, cu modificările realizate prin Regulamentul (UE) nr. 2024/1623 a fost transpus parțial prin următoarele acte normative:

- Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor;
- Regulamentul cu privire la fondurile proprii și cerințele de capital (Hotărârea BNM nr.109/2018);
- Regulamentul cu privire la amortizoarele de capital ale băncilor (Hotărârea BNM nr.110/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit pentru bănci potrivit abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.111/2018);
- Regulamentul cu privire la tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de bănci (Hotărârea BNM nr.112/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului operațional pentru bănci potrivit abordării de bază și abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.113/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de piață potrivit abordării standardizate (Hotărârea BNM nr.114/2018);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de decontare/livrare pentru bănci (Hotărârea BNM nr.115/2018);
- Regulamentul cu privire la calculul de către bănci al ajustărilor specifice și al ajustărilor generale pentru riscul de credit (Hotărârea BNM nr.116/2018);
- Instrucțiunea cu privire la prezentarea de către bănci a rapoartelor COREP în scopuri de supraveghere (Hotărârea BNM nr.117/2018);

- Regulamentul privind cadrul de administrare a activității băncilor (Hotărârea BNM nr.322/2018);
- Regulamentul cu privire la expunerile mari (Hotărârea BNM nr.109/2019);
- Regulamentul privind lichiditatea (Hotărârea BNM nr. 329/2024);
- Regulamentul cu privire la supravegherea pe bază consolidată a băncilor (Hotărârea BNM nr.101/2020);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de credit al contrapărții pentru bănci (Hotărârea BNM nr.220/2025);
- Regulamentul cu privire la tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului pentru bănci (Hotărârea BNM nr.103/2020);
- Regulamentul cu privire la cerințele de publicare a informațiilor de către bănci (Hotărârea BNM nr.158/2020);
- Regulamentul privind efectul de levier (Hotărârea BNM nr.176/2025).
- Regulamentul privind tratamentul prudențial al securitizărilor (Hotărârea BNM nr.221/2025).

În contextul nivelului de transpunere a Regulamentului (UE) nr. 575/2013, următoarele prevederi nu au fost transpuse:

- prevederi aferente Pasivelor Eligibile, aplicate la determinarea cerinței minime de fonduri proprii și pasive eligibile (MREL) în scop de rezoluție;
- prevederi aferente instituțiilor mici și cu un grad redus de complexitate, precum și instituțiilor mari;
- prevederi ce vizează sisteme instituționale de protecție și bănci pentru dezvoltare publică;
- prevederi aferente creditelor promoționale, creditelor de export, împrumuturilor de prefinanțare / intermediare
- actualizarea limitei expunerilor mari de la 15% la 25% și a ratei fondurilor proprii totale de la 10% la 8%;
- cerința de fonduri proprii determinată conform abordărilor IRB;
- tratamentul prudențial aferent expunerilor din securitizări conform abordării bazate pe modele interne și al expunerilor sub formă de obligațiuni garantate, în scopul determinării cerinței de capital;
- actualizarea cerințelor aferente publicării informațiilor de către bănci, inclusiv în materie de sustenabilitate (riscurile ESG);
- cerințele aferente G-SII.

Transpunerea Directivei 2002/87/CE privind supravegherea suplimentară a instituțiilor de credit, a întreprinderilor de asigurare și a întreprinderilor de investiții care aparțin unui conglomerat financiar este un angajament asumat prin AA, realizat prin adoptarea Legii nr. 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar și Regulamentului cu privire la

standardele tehnice de reglementare a supravegherii suplimentare a conglomeratelor financiare (Hotărârea BNM nr.31/2020).

La etapa actuală în Republica Moldova nu se înregistrează nici un conglomerat financiar.

Directiva (UE) 2019/2162 privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate nu este transpusă în cadrul de reglementare național.

Regulamentul (UE) 2019/2033 privind cerințele prudențiale ale firmelor de investiții și Directiva (UE) 2019/2034 privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții nu sunt transpuse în cadrul de reglementare național. Totodată, cerințele prudențiale privind adecvarea capitalului inițial al firmelor de investiții corespund cerințelor europene, conform Legii nr. 171/2012 privind piața de capital, fiind aliniată parțial la Directiva 2013/36/UE (titlul IV), abrogată în prezent prin Directiva 2019/2034/UE. În plus, Legea nr. 171/2012 privind piața de capital conține norme privind supravegherea prudențială a firmelor de investiții de către autoritatea de supraveghere aliniată la Directiva 2013/36/UE. Acțiunile de transpunere a acestor două acte UE au fost incluse în Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027.

În partea ce ține de schemele de compensare a investitorilor, Directiva 97/9/CE privind sistemele de compensare pentru investitori este parțial transpusă, fiind un angajament asumat prin AA. Astfel, Directiva 97/9/CE a fost transpusă parțial în legislația națională prin următoarele acte normative:

- Legea nr.171/2012 privind piața de capital;
- Regulamentul privind Fondul de Compensare a Investitorilor (Hotărârea CNPF nr. 32/2/2014);
- Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 56/11/2014)

În contextul nivelului de transpunere a Directivei 97/9/CE, nu au fost transpuse prevederile care se referă la:

- mărimea cuantumului plafonului de compensare;
- posibilitatea de a scuti o instituție de credit de obligația de a participa la o schemă de compensare a investitorilor;
- acoperirea de către sistemul de compensare din statul membru a investitorilor din sucursale înființate de societatea de investiții în statele membre (legislația națională prevede apartenența obligatorie a societăților de investiții din statele membre la sistemul local de compensare), precum și ca și condițiile în care poate avea aderarea voluntară în sistemul local de compensare;
- investitorii din sucursalele înființate de societatea de investiții în țările terțe.

În aceeași ordine de idei, se remarcă faptul că prin adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 160/2023 privind garantarea depozitelor în bănci, a fost transpusă parțial Directiva 2014/49 privind schemele de garantare a depozitelor.

Alte acte prin care s-a transpus parțial Directiva prenotată sunt:

- Regulamentul privind informarea deponenților de către Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar și instituțiile membre (Hotărârea FGDSB nr. 05/1/2023);
- Regulamentul privind condițiile de impunere, modul de determinare și de colectare a contribuțiilor speciale în Fondul de Acoperire a Depozitelor Bancare (Hotărârea FGDSB nr. 07/1/2024);
- Regulamentul privind raportarea regulată către FGDSB, modul de determinare și de plată a contribuțiilor ordinare la Fondul de Acoperire a Depozitelor Bancare (Hotărârea FGDSB nr. 05/1/2023).

Prevederile Directivei 2014/49/UE, care nu au fost transpuse în totalitate se referă la:

- unele noțiuni utilizate;
- stabilirea nivelului de acoperire la 100.000 EUR;
- aprobare procedurilor de compensare a depozitelor.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la legislația UE în domeniul redresării și rezoluției bancare, la etapa actuală, Directiva 2014/59/UE este transpusă parțial. Astfel, în scopul armonizării în continuare cu acquis-ul UE, Banca Națională a Moldovei, cu asistența Centrului consultativ pentru sectorul financiar al Băncii Mondiale (FinSAC), a elaborat proiectul Legii pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară), acesta fiind ulterior adoptat prin Legea nr.314/2024 pentru modificarea unor acte normative (pe aspecte ce țin de redresarea și rezoluția bancară). Legea nr. 314/2024 prevede actualizarea, în primul rând, a clauzelor aferente cerinței minime de fonduri proprii și datorii eligibile (cerința MREL), relevantă în contextul utilizării instrumentului de recapitalizare internă, care are drept obiectiv garantarea faptului că băncile au o capacitate suficientă de absorbție a pierderilor și de recapitalizare. Totodată, Legea prenotată precizează condițiile de finanțare, în cadrul aplicării instrumentelor de rezoluție, din contul fondului de rezoluție și fondului de acoperire a depozitelor bancare.

Referitor la cadrul legal secundar elaborat, au fost aprobate următoarele acte normative:

- Regulamentul privind modul de calcul și de plată a contribuțiilor la fondul de rezoluție bancară (Hotărârea BNM nr. 74/2020);
- Procedura de elaborare a planurilor de rezoluție, inclusiv un model al sintezei elementelor cheie ale planului de informare a băncilor, aprobată în 2020 și actualizată în 2022 în urma asistenței tehnice acordate de către FinSAC;
- Ghidul intern cu privire la procesele de intervenție în rezoluție și lichidare bancară, aprobat la 16 martie 2023;
- Instrucțiunea privind evaluările în scop de rezoluție, aprobată în ianuarie 2024.

În ianuarie 2025 a fost adoptată Directiva UE 2025/1 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția întreprinderilor de asigurare și de reasigurare. Prin urmare a apărut necesitatea transpunerii directivei respective în legislația națională prin elaborarea unei noi legi. În acest sens, BNM a solicitat expertiză tehnică pe termen scurt în scopul consolidării

transpunerii Directivei (UE) 2025/1 (sprijinirea BNM în elaborarea și implementarea unui cadru de rezoluție în domeniul asigurărilor).

Cu referire la domeniul redresării și rezoluției contrapărților centrale, Regulamentul (UE) 2021/23 nu este transpus în legislația națională.

În ceea ce ține de mecanismul unic de rezoluție, transpunerea Regulamentului (UE) 806/2014 este condiționată de aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană, reieșind din faptul că aplicabilitatea regulamentului este relevantă pentru țările membre UE ale căror monedă este euro sau care au stabilit o cooperare strânsă cu Banca Centrală Europeană.

Directiva 2001/24/CE privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit este transpusă parțial prin cadrul de lichidare în vigoare – Legea nr.550/1995 cu privire la lichidarea băncilor. Totodată, în perioada 2022-2023, Banca Națională a Moldovei a beneficiat de asistență tehnică din partea Fondului Monetar Internațional, în cadrul căreia a fost analizat cadrul legal al lichidării silite a băncilor pentru identificarea oportunităților de consolidare a procedurilor de lichidare. Recomandările pentru revizuirea cadrului de lichidare a băncilor au fost incluse în Raportul final [„Design Considerations for a New Bank Liquidation Framework”](#) din septembrie 2023. În prezent, BNM este în proces de elaborare a proiectului de Lege pentru modificarea cadrului de lichidare a instituțiilor de credit și transpunere a directivei 2001/24.

9.1.1.2. Cadrul administrativ

Banca Națională a Moldovei este autoritatea competentă pentru sectorul bancar în Republica Moldova, care potrivit Legii nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei și Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, licențiază, reglementează și supraveghează, pe bază individuală și, după caz, pe bază consolidată, activitatea băncilor persoane juridice din Republica Moldova și a sucursalelor băncilor din alte state.

Totodată, în baza Legii nr. 250/2017 în cazul conglomeratelor financiare din care ar face parte o bancă sau o societate de asigurare din Republica Moldova, Banca Națională a Moldovei are calitatea de autoritate responsabilă competentă de supravegherea suplimentară.

Subdiviziunile responsabile de reglementarea, autorizarea și supravegherea activității băncilor în cadrul Băncii Naționale a Moldovei, în contextul cerințelor stabilite de Directiva 2013/36/UE și Regulamentul (UE) nr. 575/2013, sunt Departamentul Reglementare și Autorizare, Departamentul Supraveghere Bancară și Departamentul Stabilitate Financiară.

Structura și numărul de poziții aferente Departamentului supraveghere bancară a fost completat în scopul asigurării îndeplinirii atribuțiilor de supraveghere a sectorului bancar urmare Asistenței Tehnice acordate de către Banca Mondială FinSAC și având la bază cele mai bune practici în domeniu.

În perioada 2024-2026, Banca Națională a Moldovei beneficiază de Asistență Tehnică acordată de BERD, care are ca scop examinarea cadrului de reglementare și supraveghere

prudențială a băncilor în raport cu acquis-ul UE pentru evaluarea echivalenței cadrului de reglementare și supraveghere aplicabil băncilor în baza chestionarelor Autorității Bancare Europene.

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei, Direcția Rezoluție Bancară reprezintă subdiviziunea structurală independentă, ale cărei atribuții de bază vizează, dar nu se limitează la:

- organizarea și exercitarea atribuțiilor BNM, în calitate de autoritate de rezoluție, prin aplicarea instrumentelor de rezoluție și exercitarea competențelor de rezoluție bancară;
- organizarea și supravegherea procesului de lichidare a băncilor, ale căror licențe pentru activitățile financiare au fost retrase de către BNM, până la finalizarea acestuia și radierea băncii din Registrul de stat al persoanelor juridice;
- supravegherea procesului de lichidare a genului de activitate a societăților de asigurări, a asociațiilor de economii și împrumut și a birourilor istoriilor de credit. .

Direcția Rezoluție Bancară este formată din 2 secții: Secția rezoluție bancară și Secția lichidare, cu un număr total de 21 angajați. Din cele 21 posturi, în prezent sunt ocupate 19.

În tabelul de mai jos este reflectat numărul angajaților din cadrul Departamentului Reglementare și Autorizare, Departamentului Supraveghere Bancară, Departamentului Stabilitate Financiară și Direcției Rezoluție Bancară.

Subdiviziunea din cadrul BNM	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Departamentul Reglementare și Autorizare	16/16
Direcția reglementare	11/11
Direcția autorizare	5/5
Departamentul Supraveghere Bancară	83/54
Direcția supraveghere continuă	33/21
Direcția control și evaluare riscuri	23/14
Direcția consolidarea supravegherii financiare	24/17
Departamentul Stabilitate Financiară	21/16
Direcția politică macroprudențială	9/5
Direcția analiza riscului sistemic	8/8
Direcția modelare economică	3/2

Fondul de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar (FGDSB) este o persoană juridică de drept public, care are drept obiectiv garantarea depozitelor constituite în bănci, protejarea intereselor deponenților și contribuirea la stabilitatea sistemului financiar.

Pe lângă atribuțiile specifice unei scheme de garantare a depozitelor, începând cu anul 2020, FGDSB este administrator al Fondului de Rezoluție Bancară, având drept scop acumularea resurselor financiare pentru acoperirea necesităților legate de aplicarea eficientă a instrumentelor de rezoluție.

Potrivit Legii nr. 160/2023, FGDSB, prin intermediul Consiliului de Administrație, aprobă acte normative aplicabile instituțiilor membre, necesare pentru implementarea respectivei legi.

FGDSB are, în calitate de organ administrativ, Consiliul de Administrație, iar activitatea curentă este coordonată de către Directorul General. În prezent, în cadrul FGDSB sunt prevăzute 10 poziții, 6 dintre acestea fiind ocupate.

Totodată, în condițiile în care BNM și FGDSB nu dispun de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul financiar bancar și nebancar se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.1.2. Planuri de viitor

9.1.2.1. Planuri legislative

În vederea continuării procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene, Banca Națională a Moldovei își propune să transpună o serie de acte UE din domeniul serviciilor financiare. Acestea se regăsesc în agendele reuniunilor de screening explicativ și bilateral, vizează îndeplinirea angajamentelor din Acordul de Asociere (AA), derivă din recomandările Comisiei Europene prezentate în Raportul de Extindere aferent Capitolul 9 sau au fost identificate de către Banca Națională a Moldovei în acquis-ul UE ca fiind relevante pentru transpunere și implementare.

În scopul alinierii cadrului primar național la prevederile versiunii consolidate a Directivei UE 2013/36 și a Regulamentului UE 575/2013, urmează a fi aprobat până în octombrie 2026, proiectul de lege pentru modificare Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor.

Până la finele anului 2026 urmează a fi ajustat cadrul național secundar, în scopul asigurării transunerii totale a Directivei UE 2013/36 și a Regulamentului UE 575/2013. Astfel, vor fi modificate regulamentele elaborate în scopul implementării Legii nr. 202/2017 sau, după caz, aprobate în redacție nouă, regulamente care vizează amortizoarele de capital, fondurile

proprii și cerințele de capital, tratamentul riscului de credit și al contrapărții, cerințe de fonduri proprii pentru riscul de piață, tratamentul riscului de ajustare a evaluării creditului, expunerile mari, supravegherea pe bază consolidată, lichiditatea, tratamentul prudentțial al expunerilor din securitizări potrivit abordării bazate pe modele interne și cerințele de publicare.

Totodată, până în Decembrie 2026 urmează a fi aprobată Legea privind emisiunea de obligațiuni garantate și supravegherea publică a obligațiunilor garantate, care va asigura transpunerea Directivei UE 2019/2162, precum și Legea pentru modificarea Legii nr. 250/2017 cu privire la supravegherea suplimentară a băncilor, asigurătorilor/reasigurătorilor și a societăților de investiții care aparțin unui conglomerat financiar, care va asigura transpunerea totală a Directivei UE 2002/87.

De asemenea, urmează a fi adoptat proiectul de Lege privind supravegherea prudentțială a societăților de investiții în vederea transpunerii Directivei UE 2019/2034, iar Regulamentul UE 2019/2033 va fi transpus în cadrul secundar până la sfârșitul anului 2026.

Până la finele anului 2027 urmează a fi elaborate și aprobate regulamente naționale în scopul punerii în aplicare a Directivei 2013/36 și a Regulamentului (UE) 575/2013.

În vederea alinierii cadrului primar național la prevederile versiunii consolidate a Directivei 2014/59/UE, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 232/2016 privind redresarea și rezoluția băncilor urmează a fi aprobat până în Decembrie 2026. Totodată, în cadrul asistenței tehnice oferite de către Banca Mondială (FinSAC) în perioada 2024 – 2025, sunt operaționalizate prevederile Legii nr.232/2016, prin elaborarea și adoptarea cadrului secundar care vizează cerința minimă de fonduri proprii și datorii eligibile (cerința MREL), precum și reducerea valorii sau conversia datoriilor eligibile și instrumentelor de proprietate.

Referitor la cadrul de lichidare, Directiva 2001/24/CE urmează a fi transpusă în totalitate prin modificarea cadrului de lichidare a instituțiilor de credit.

În vederea continuării procesului de aliniere la acquis-ul Uniunii Europene în domeniul garantării depozitelor, urmează a fi transpuse reglementările rămase netranspuse din Directiva UE 2014/49/UE, prin ajustarea corespunzătoare a Legii nr. 160/2023 privind garantarea depozitelor în bănci, precum și prin aprobarea de către FGDSB a cadrului normativ secundar, în special a reglementărilor privind procesul de compensare a depozitelor indisponibile.

9.1.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Implementarea cadrului UE aferent reglementării și supravegherii prudentțiale a băncilor prevede aplicarea unor limite prudentțiale mai puțin riguroase, fapt ce presupune că aceasta nu va conduce la necesitatea unei capitalizări adiționale din partea băncilor. Totodată, acest fapt vine după experiența băncilor din Moldova din 2018 când a fost realizată reforma bancară prin transpunerea cadrului UE pachetul CRD IV/CRR (echivalent standardelor Basel II/III).

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei are loc instruirea continuă a personalului, fiind efectuate instruirii / ateliere de lucru și pentru sectorul bancar.

Totodată, e de notat faptul că, în mare parte, băncile din Moldova sunt parte a grupurilor din UE. Astfel, la nivel local, băncile continuă să beneficieze de instruiți și expertiza privind cadrul UE, disponibilă la nivel de grup, de asemenea și cu implementarea prevederilor cadrului de guvernanță și cerințelor prudențiale aplicabile la nivel de grup.

În același timp, având în vedere numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transpunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va focusa pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.1.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru alinierea legislației naționale la acquis-ul UE în domeniul băncilor, firmelor de investiții, conglomeratelor financiare (inclusiv pe aspecte ce țin de redresare și rezoluție bancară, scheme de compensare a investitorilor și de garantare a depozitelor bancare) constituie 9237,9 mii lei (se referă la anexa A), dintre care 7789,7 mii lei urmează a fi acoperite din bugetul Băncii naționale a Moldovei, bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare și bugetul Fondului de Garantare a Depozitelor în Sistemul Bancar, iar 1448,2 mii lei - din bugetul de stat, acestea reprezentând costuri aferente procesului de promovare a proiectelor de Legi elaborate de instituțiile prenotate. În partea ce ține de costurile de implementare a Sistemului Informațional de Management în cadrul FGDSB, acestea constituie 2200,0 mii lei, care vor fi acoperite din bugetul instituției (se referă la anexa B).

9.2. INFRASTRUCTURILE PIEȚEI FINANCIARE

9.2.1. Prezentarea generală a situației

9.2.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Infrastructurile pieței financiare” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: finalitatea decontărilor, garanțiile financiare, depozitarii centrali, derivatele financiare și contrapărțile centrale.

Procesul de armonizare a cadrului legal cu cerințele Uniunii Europene a început încă din anul 2012, când Directiva 98/26/CE privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a titlurilor de valoare a fost parțial transpusă în cadrul normativ național prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital. Ulterior, prin Legea nr. 185/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prevederile transpuse în Legea nr. 171/2012 în partea referitoare la finalitatea decontărilor în sistemul de decontare a instrumentelor financiare au fost abrogate, în prezent fiind transpusă în cea mai mare parte prin Legea nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare.

Scopul Legii nr. 183/2016 este reducerea riscului sistemic asociat cu participarea la sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare, precum și reducerea disfuncționalităților sistemelor cauzate de intentarea procedurii de insolabilitate împotriva unui participant la aceste sisteme. Prevederile legii menționate se regăsesc în regulile sistemelor care funcționează pe teritoriul Republicii Moldova, iar până în prezent, nu a fost aplicată nici o procedură de insolabilitate față de participanți la sistem.

Suplimentar, prin Hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 142/2017, Sistemul Automatizat de Plăți Interne și Sistemul Depozitarului Central Unic de Valori Mobiliare au fost desemnate ca și sisteme care intră sub incidența prevederilor Legii nr. 183/2016.

În partea ce ține de contractele de garanție financiară, Directiva 2002/47/CE a fost parțial transpusă în Legea nr.184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară.

Legea nr.184/2016 reglementează regimul juridic aplicabil contractelor de garanție financiară și garanțiilor financiare, punerea la dispoziție și executarea garanțiilor financiare, dreptul de utilizare a garanțiilor financiare, recunoașterea contractelor de garanție financiară cu transfer de proprietate și a clauzelor de compensare cu exigibilitate imediată, neaplicarea anumitor dispoziții în materie de insolabilitate și legea aplicabilă unor aspecte referitoare la garanțiile financiare. Această lege a fost adoptată în vederea îndeplinirii angajamentelor Republicii Moldova din AA, care prevede punerea în aplicare a dispozițiilor Directivei 2002/47/CE în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a acordului.

Regulamentul (UE) 909/2014 a fost transpus parțial prin Legea nr. 234/2016 privind Depozitarul Central Unic de Valori Mobiliare (DCU), cu mențiunea că versiunile inițiale și ulterioare ale acestei legi au transpus parțial Regulamentul (UE) 909/2014. Ultimele modificări aduse Legii nr. 234/2016 au fost aprobate prin Legea nr. 292/2023 în partea ce ține de consolidarea aspectelor privind infrastructurile pieței financiare, în special, prevederi în ceea ce privește conexiunile cu alți depozitari și externalizarea activităților și serviciilor.

Cu privire la domeniul de aplicare a cadrului normativ actual privind depozitarul central, acesta se aplică doar cu privire la DCU – instituția care desfășoară activități de depozitare și decontare a valorilor mobiliare în Republica Moldova. Pentru unele categorii de emitenți și valori mobiliare, în Republica Moldova activează și registratorii.

În prezent, nu este transpus în legislația națională nici un act UE cu privire la derivate și contrapărți centrale, însă, conform ultimelor modificări aduse la Legea nr. 548/1995, Banca Națională a Moldovei este autoritatea competentă care „constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic”.

9.2.1.2. Cadrul administrativ

Banca Națională a Moldovei face parte din instituțiile de elaborare a politicilor în domeniul infrastructurii piețelor financiare și are următoarele atribuții în acest domeniu:

- constituie, reglementează, licențiază, autorizează, administrează, monitorizează infrastructurile pieței financiare, schemele, aranjamentele și instrumentele de plată în scopul promovării funcționării sigure și eficiente a acestora și pentru a evita riscul sistemic;
- licențiază, reglementează și supraveghează activitatea de prestare a serviciilor de plată și activitatea de emisie a monedei electronice.

Subdiviziunea responsabilă din cadrul Băncii Naționale a Moldovei de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul Infrastructurii Pieței Financiare este Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții, în special Direcția monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a plăților. În cadrul subdiviziunii responsabile sunt prevăzute 8 poziții, dintre care 7 posturi sunt ocupate, cu mențiunea că 2 angajați au contractul de muncă suspendat (de facto, fiind ocupate doar 5 poziții).

În tabelul de mai jos este reflectat numărul angajaților din cadrul subdiviziunii **Departamentul Infrastructuri, Plăți și Supravegherea Altor Instituții (DIPSI)**

Subdiviziunile DIPSI	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția reglementare și licențiere	10/9
Direcția monitorizarea infrastructurilor pieței financiare și a plăților	8/7
Direcția administrarea sistemelor de plăți	14/14
Direcția supravegherea altor instituții	31/28 (8poziții implicate în domeniul plăților)

Cu referire la infrastructurile pieței financiare (*pe domeniile: finalitatea decontărilor, garanțiile financiare, depozitarii centrali, derivatele financiare și contrapărțile centrale*), instituția responsabilă pentru transpunerea actelor UE și implementarea acestora este BNM, CNPF și DCU, iar Ministerul Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați) este instituția responsabilă de promovarea proiectelor de legi elaborate de acestea.

9.2.2. Planuri de viitor

9.2.2.1. Planuri legislative

Referitor la finalitatea decontărilor, urmează a fi modificată Legea nr. 183/2016 cu privire la caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și de decontare a instrumentelor financiare în scopul transpunerii versiunii consolidate a Directivei 98/26/EC.

În scopul realizării alinierii în totalitate a cadrului legislativ național la cel aplicabil în Uniunea Europeană în ceea ce privește contractele de garanție financiară, urmează a fi transpusă integral Directiva 2002/47/CE, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva (UE) 2025/1, prin modificarea Legii nr. 184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară.

Transpunerea integrală a Directivei 2002/47/CE este determinată de angajamentul asumat în cadrul reuniunii de screening bilateral și prin Poziția de negociere pentru Capitolul 9 „Servicii financiare”.

Cu privire la depozitari centrali de valori mobiliare, Regulamentul (UE) 909/2014 a fost transpus parțial. Astfel, Legea nr. 234/2016 urmează a fi abrogată și înlocuită cu o nouă lege privind îmbunătățirea decontării titlurilor de valoare și privind depozitarii centrali de titluri de valoare, care va transpune integral Regulamentul (UE) 909/2014. Totodată, celelalte acte UE aferente depozitarilor centrali urmează a fi transpuse pe parcursul anului 2026.

Referitor la derivate financiare și contrapărțile centrale, urmează a fi transpuse 5 acte UE până la finele anului 2026.

9.2.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Transpunerea actelor Uniunii Europene menționate anterior reprezintă un proces esențial pentru integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană și necesită o serie de măsuri specifice care să asigure o implementare eficientă. Aceste măsuri vor include consolidarea capacităților organizaționale și pregătirea instituțională, astfel încât Republica Moldova să fie în măsură să respecte cerințele și standardele europene la momentul aderării.

În acest sens, este imperios necesar ca Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare să își consolideze resursele umane și instituționale pentru a răspunde în mod eficient provocărilor și responsabilităților adiționale care decurg din acquis-ul comunitar. Eforturile necesare către consolidarea capacităților administrative și operaționale, astfel încât să se asigure conformitatea cu cerințele UE și să se faciliteze integrarea armonioasă în cadrul juridic și instituțional al UE urmează a fi solicitate și direcționate către următoarele acțiuni prioritare:

- Extinderea și optimizarea efectivului de personal – identificarea necesarului de personal suplimentar și atragerea de specialiști calificați în domeniile cheie;
- Instruirea personalului existent și nou-angajat – dezvoltarea programelor de formare profesională specifice noilor cerințe impuse de UE; participarea la sesiunile de instruire continuă;
- Adaptarea structurii instituționale și a atribuțiilor, inclusiv prin ajustarea cadrului organizațional pentru a reflecta noile cerințe impuse de transpunerea legislației UE.

9.2.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Reieșind din estimările efectuate, costurile necesare pentru racordarea legislației naționale la normele și standardele UE aferente infrastructurilor financiare constituie 3217,8 mii lei, dintre care 2520,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 697,8 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat (se referă la anexa A).

9.3. PIEȚE DE VALORI MOBILIARE ȘI SERVICII DE INVESTIȚII

9.3.1. Prezentarea generală a situației

9.3.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Piețe de valori mobiliare și servicii de investiții” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: piețele instrumentelor financiare, abuzul de piață, indicii de referință, prospectele, securitizările, agențiile de rating de credit, investițiile colective, conturile de plăți și creditele imobiliare.

În cadrul național de reglementare sunt parțial transpuse prevederile Directivei 2014/65/UE (MiFID II), deoarece aceasta a preluat în mare măsură prevederile Directivei 2004/39/CE (MiFID I) revizuite, care a fost parțial transpusă în cadrul național, fiind și un angajament din AA.

Parțialitatea transpunerii este asigurată prin următoarele acte normative:

- Legea nr. 171/2012 privind piața de capital;
- Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare;
- Legea nr. 1134/1997 privind societățile pe acțiuni;
- Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;
- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor;
- Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017;
- Legea nr. 234/2016 privind Depozitarul Central Unic de Valori Mobiliare;
- Legea nr. 183/2016 privind finalitatea decontării în sistemele de plată și decontare a instrumentelor financiare;
- Regulamentul privind piețele reglementate și sistemele multilaterale de tranzacționare (Decizia CNPF nr. 49/2/2015);
- Regulamentul privind serviciile și activitățile de investiții (Hotărârea CNPF nr.49/3/2015);
- Regulamentul privind licențierea și autorizarea pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 56/11/2014);
- Regulamentul privind Fondul de Compensare a Investitorilor (Hotărârea CNPF nr. 32/2/2014);
- Instrucțiune privind raportarea persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital (Hotărârea CNPF nr. 38/5/2015);
- Regulile piețelor reglementate, acceptate prin Hotărârea CNPF nr. 23/3/2015;
- Regulile MTF, acceptate prin Hotărârea CNPF nr. 60/8/2015.

Prevederile netranspuse țin de următoarele aspecte: tranzacționarea algoritmică, cerințe specifice pentru sistemele organizate de tranzacționare, furnizarea de servicii prin intermediul unei alte firme de investiții, servicii prestate clienților profesioniști, piețe de creștere a IMM-urilor, furnizarea de servicii și activități de investiții de către firme din țări terțe, dispoziții privind contrapărțile centrale și aranjamentele de compensare și decontare, limite de poziție în instrumente derivate pe mărfuri și controale de gestionare a poziției în instrumente derivate și derivate pe mărfuri a certificatelor de emisii, raportarea postului pe categorii de titulari de funcții, cooperarea între autoritățile din același stat membru, semnalizarea încălcărilor, mecanismul extrajudiciar de plângere a consumatorilor, secretul profesional, protecția datelor, obligația de a coopera, schimbul de informații, medierea obligatorie, refuzul cooperării, măsuri de precauție care trebuie luate de membrul statului gazdă, cooperarea și schimbul de informații cu ESMA.

Regulamentul (UE) nr. 600/2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 (MIFIR) nu este transpus în legislația națională.

Transpunerea în legislația națională a Regulamentului (UE) nr. 596/2014 privind abuzul de piață este un alt angajament asumat prin AA. Transpunerea parțială a acestuia a fost asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital, Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare, Codul Contravențional nr. 218/2008, Codul penal nr. 985/2002, Regulamentul privind abuzul pieței de capital (Hotărârea CNPF nr. 14/15/2017), Regulamentul privind divulgarea informațiilor de către emitenții de valori mobiliare (Hotărârea CNPF nr. 7/1/2019). Aspectele netranspuse țin de: scutiri pentru programele de răscumpărare și măsuri de stabilizare și pentru activitățile monetare, gestionarea datoriei publice și activitățile de politică climatică, cooperarea cu țări terțe, exercitarea atribuțiilor de supraveghere și aplicarea sancțiunilor, raportarea încălcărilor.

În ceea ce privește alinierea legislației naționale la legislația UE în domeniul prospectelor, la etapa actuală, Regulamentul (UE) nr. 2017/1129 privind prospectul care trebuie publicat în cazul unei oferte publice de valori mobiliare sau al admiterii de valori mobiliare la tranzacționare pe o piață reglementată, și de abrogare a Directivei 2003/71/CE este transpus parțial, precum și este un angajament asumat prin AA, realizat prin adoptarea Legii nr. 171/2012 privind piața de capital, Legii nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Piețelor Financiare, Codului Contravențional nr. 218/2008, Instrucțiunii privind etapele, termenele, modul și procedurile de înregistrare a valorilor mobiliare (Hotărârea CNPF nr. 13/10/2018). Prevederile netranspuse în cadrul normativ național țin, în mare parte, de aspectele transfrontaliere și prevederi aplicabile pentru statele membre.

Transpunerea parțială a Regulamentului (CE) nr. 1060/2009 privind agențiile de rating de credit este asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital și Regulamentul privind agențiile de rating de credit (Hotărârea CNPF nr. 56/3/2020). Prevederile netranspuse vizează aspectele cu privire la instrumentele de securitizare și prevederi aplicabile pentru statele membre. În prezent, nu există agenții de rating de credit înregistrate în Republica Moldova.

Armonizarea cadrului național la cel UE în domeniul investițiilor colective a fost asigurată prin Legea nr. 171/2012 privind piața de capital în partea ce ține de organismele de plasament colectiv în valori mobiliare - OPCVM (Directiva 2009/65/CE). Actul UE este transpus parțial și reprezintă un angajament stabilit prin AA. Prevederile netranspuse se referă la relațiile cu țările terțe, politicile de investiții, managementul riscurilor, evaluarea, raportarea și transparență. Actele UE netranspuse în domeniul OPCVM rămân a fi Regulamentul (UE) nr. 2019/1156 și Directiva (UE) 2019/1160.

De asemenea, armonizarea domeniului investițiilor colective a fost asigurată prin Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative, fiind transpusă parțial Directiva 2011/61/UE privind administratorii fondurilor de investiții alternative și Regulamentul (UE) 2015/760 privind fondurile europene de investiții pe termen lung. Regulamentul (UE) 2023/606 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/760 în ceea ce privește cerințele referitoare la politicile de investiții și condițiile de funcționare ale fondurilor europene de investiții pe termen lung și sfera activelor de investiții eligibile, cerințele privind structura și diversificarea portofoliului, precum și împrumutul de numerar și alte reguli ale fondurilor este netranspus.

În prezent, nu există organisme de plasament colectiv înregistrate în Republica Moldova.

În legislația națională nu sunt transpuse acte UE aferente următoarelor domenii: indicii de referință (Regulamentul (UE) 2016/1011), securitizările (Regulamentul (UE) 2017/2402), conturile de plăți (Directiva 2014/92/UE) și creditele imobiliare (Directiva 2014/17/UE).

9.3.1.2. Cadrul administrativ

Comisia Națională a Pieței Financiare este autoritatea, care potrivit Legii nr. 192/1998, este responsabilă de reglementarea și supravegherea participanților profesioniști la piața financiară nebancară, care cuprind emitenții de valori mobiliare, participanții profesioniști la piața financiară nebancară (persoane licențiate sau autorizate să desfășoare activități pe piața de capital, fondurile de pensii facultative și administratorii acestora, furnizorii de servicii de finanțare participativă), investitorii, precum și asupra subiecților raporturilor ce țin de reglementarea, supravegherea și controlul în domeniul protecției drepturilor consumatorilor.

Subdiviziunile responsabile de reglementarea, autorizarea și supravegherea activității participanților profesioniști la piața de capital, în contextul cerințelor stabilite de Directiva 2014/65/UE și Regulamentul (UE) 600/2014, sunt Direcția reglementare și autorizare și Direcția supraveghere din cadrul Departamentului piața de capital. De asemenea, în atribuțiile Direcțiilor vizate sunt incluse următoarele domenii: abuzul de piață, indicii de referință, prospectele, securitizările, agențiile de rating de credit.

În cadrul CNPF, Departamentul piața de capital este subdiviziunea responsabilă de reglementarea, autorizarea și supravegherea participanților profesioniști la piața de capital.

În contextul consolidării capacităților instituționale, la 30 decembrie 2024, prin Hotărârea CNPF nr. 61/2 a fost aprobată o nouă structură organizatorică, prin care a fost creată o nouă

subdiviziune - Direcția de investiții colective și finanțare participativă. Subdiviziunea menționată a fost creată în scopul consolidării atribuțiilor de reglementare și supraveghere a domeniilor precum: pensiile facultative și administratorii acestora, organismele de plasament colectiv și furnizorii de servicii de finanțare participativă.

Subdiviziunile Departamentului piața de capital	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția reglementare - autorizare	7/6
Direcția supraveghere	7/5

În cadrul Direcției de investiții colective și finanțare participativă sunt prevăzute 4 poziții dintre care 2 sunt suplinite.

Totodată, în condițiile în care CNPF nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul piețelor de valori mobiliare și servicii de investiții se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.3.2. Planuri de viitor

9.3.2.1. Planuri legislative

În Programul Național de Aderare au fost incluse 15 acte UE cuprinse în blocul tematic „Piețele valorilor mobiliare și servicii de investiții”, dintre care 6 derivă din angajamentele din Acordul de Asociere. Totodată, acțiunile planificate întru transpunerea acestor acte urmăresc realizarea recomandărilor din Raportul de Extindere și sunt planificate pentru a fi transpuse până la finele anului 2026.

Astfel, actele UE din domeniul piețelor instrumentelor financiare vor fi transpuse prin Legea privind piețele instrumentelor financiare, iar abuzul de piață, indicilor de referință, prospectelor, agențiilor de rating de credit urmează a fi transpuse prin modificarea cadrului național de reglementare în vigoare și anume a Legii nr. 171/2012 privind piața de capital și a actelor subordonate, iar actele din domeniul organismelor de plasament colectiv - prin Legea nr. 2/2020 privind organismele de plasament colectiv alternative. Un nou cadru de reglementare va fi elaborat în contextul transunerii Regulamentului (UE) 2017/2402, Directivei 2014/92/UE și Directivei 2014/17/UE.

9.3.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților instituționale și implementării acquis-ului european, prin Hotărârea CNPF nr. 61/2 din 30.12.2024 a fost aprobată o nouă structură organizațională prin care au fost mărite statele de personal și au fost create noi subdiviziuni.

De asemenea, CNPF planifică să inițieze organizarea instruirilor și obținerea expertizei internaționale prin intermediul asistenței tehnice, precum și să implementeze Planul de instruire intern.

În contextul sistemelor informaționale, CNPF își propune pe parcursul anului 2025 să implementeze sistemul de raportare pentru participanții pieței de capital, iar până la finele anului 2027 să creeze o pagină web de comparare a comisioanelor percepute de către prestatorii de servicii de plată pentru cele mai reprezentative servicii legate de un cont de plăți.

Totodată, dat fiind numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va concentra pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.3.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru transpunerea acquis-ului comunitar în legislația națională pe aspecte ce țin de piața de capital și serviciile de investiții, inclusiv finanțarea participativă constituie 8957,2 mii lei, dintre care 6295,2 mii lei vor fi acoperite din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 2662 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat în procesul de promovare a proiectelor de Legi elaborate de regulator (se referă la anexa A).

În partea ce ține de costurile de implementare pe aspecte ce țin de piața de capital și serviciile de investiții, inclusiv finanțarea participativă, acestea constituie 6350,0 mii lei, costuri neacoperite la momentul actual (se referă la anexa B).

9.4. ASIGURĂRI

9.4.1. Prezentarea generală a situației

9.4.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Asigurări” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: regimul Solvabilitate II, asigurarea de răspundere civilă auto (RCA), distribuția de asigurări, pensiile ocupaționale și situațiile financiare ale întreprinderilor de asigurare.

Aferent domeniului asigurărilor, sunt transpuse parțial următoarele acte UE:

- Directiva 2009/138/CE;
- Directiva 2009/103/CE (cu amendamentele introduse prin Directiva 2021/2118/UE);
- Directiva (UE) 2016/97;
- Directiva (UE) 2016/2341;
- Directiva 91/674/CEE.

În cadrul proiectului de asistență tehnică „Reforma pieței de asigurări din Moldova”, finanțat de Financial Sector Reform and Strengthening Initiative (FIRST) în perioada 2018-2020,

cu suportul experților Băncii Mondiale, au fost elaborate Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare și Legea nr. 106/2022 privind asigurarea de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule, care transpun parțial Directivele UE în domeniu.

În cadrul proiectului menționat, experții Băncii Mondiale, urmare a evaluării sectorului asigurări, nu au recomandat transpunerea pilonului I din regimul Solvency II în proiectul nou de Lege, chiar și în cazul transunerii graduale a acestui pilon. Evaluând piața ca una fragilă și subdezvoltată, experții Băncii Mondiale au recomandat introducerea Pilonului II și Pilonului III din regimul Solvency II.

În context, pentru realizarea angajamentelor prevăzute în cadrul AA, a fost adoptată Legea nr. 92/2022, care transpune parțial Directiva 2009/138/CE (Solvabilitate II), în speță Pilonul II (cerințe calitative, Guvernanța și managementul riscului) și Pilonul III (Cerințe de raportare calitative, cantitative), Pilonul I nefiind transpus (cerințe cantitative, cerința de capital de solvabilitate).

Referitor la cadrul normativ secundar care transpune parțial Pilonul II și III din Directiva Solvabilitate II, au fost aprobate următoarele acte normative:

- Regulamentul privind cerințele față de persoanele cu funcție de conducere, membrii comitetului de audit, persoanele care dețin funcție-cheie în cadrul asigurătorului sau al reasigurătorului, conducătorii sucursalei unui asigurător sau a unui reasigurător din statul terț și față de lichidatorul asigurătorului sau al reasigurătorului în proces de lichidare (Hotărârea CNPF nr. 26/2/2023);
- Regulamentul cu privire la înregistrarea/licențierea societăților de asigurare sau de reasigurare și a sucursalelor societăților de asigurare sau de reasigurare din statele terțe, (Hotărârea CNPF nr. 31/1/23);
- Regulamentul privind participațiile calificate în capitalul social al societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 22/3/2023);
- Regulamentul privind sistemul de guvernanță al societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 241/2024);
- Regulamentul privind externalizarea funcțiilor și activităților legate de activitatea de asigurare sau de reasigurare de către societățile de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 242/2024);
- Regulamentul privind evaluarea internă a riscurilor proprii și a solvabilității pentru societățile de asigurare sau de reasigurare și cerințele cu privire la efectuarea testelor pentru evaluarea capacității de menținere a stabilității financiare (Hotărârea BNM nr. 243/2024);
- Regulamentul privind fondurile proprii, evaluarea activelor și pasivelor, activele admise pentru acoperirea rezervelor tehnice și cerinței de capital minim, solvabilitatea și lichiditatea societății de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 328/2024);

- Regulamentul cu privire la întocmirea și publicarea Raportului privind solvabilitatea și stabilitatea financiară de către societățile de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea BNM nr. 124/2025);
- Regulamentul privind desfășurarea activității simultane de către societățile de asigurare (Hotărârea BNM nr. 210/2025).

Urmare proiectului Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” în perioada 2021-2023, realizat cu suportul experților din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară din România, a fost elaborat un nou proiect de Lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare, care are ca scop transpunerea integrală a Directivei 2009/138/CE (Solvabilitate II). Totodată, de menționat că Directiva 2009/138/CE a fost modificată prin Directiva 2025/2 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2024 de modificare a Directivei 2009/138/CE în ceea ce privește proporționalitatea, calitatea supravegherii, raportarea, măsurile referitoare la garanțiile pe termen lung, instrumentele macroprudențiale, riscurile legate de durabilitate, supravegherea la nivel de grup și supravegherea transfrontalieră și de modificare a Directivelor 2002/87/CE și 2013/34/UE. În contextul modificărilor operate prin Directiva 2025/2/UE la Directiva 2009/138/CE și având în vedere complexitatea acestora, a fost solicitată și obținută asistență tehnică externă în cadrul programului „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”. Astfel, în perioada octombrie – noiembrie 2025, cu suportul expertului din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară a României, se desfășoară procesul de transpunere a prevederilor Directivei 2025/2/UE în proiectul de lege menționat. Obiectivul principal al acestei activități este asigurarea alinierii integrale a legislației naționale la reglementările și standardele actualizate ale Uniunii Europene aferente domeniului de referință.

Procesul de armonizare a cadrului legal în domeniul asigurări cu cerințele Uniunii Europene este condiționat și de transpunerea următoarelor acte UE:

- Regulamentul delegat (UE) 2015/35 al Comisiei din 10 octombrie 2014 de completare a Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II) Text cu relevanță pentru SEE;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/460 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedura privind aprobarea unui model intern în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/499 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare în ceea ce privește procedurile care trebuie folosite pentru aprobarea utilizării elementelor fondurilor proprii auxiliare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/500 al Comisiei din 24 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile care trebuie

urmate pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a aplicării unei prime de echilibrare în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2012 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile de luare a deciziilor de stabilire, calculare și eliminare a majorărilor de capital în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2013 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la deviațiile standard aplicabile sistemelor de egalizare a riscurilor de sănătate în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2015 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare privind procedurile de evaluare a evaluărilor externe ale creditului în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2016 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la indicele acțiunilor pentru ajustarea simetrică a cerințelor standard de capital propriu în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2017 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la factorii ajustați de calculare a cerinței de capital pentru riscul de modificare a ratei de schimb valutar în cazul monedelor raportate la euro în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/895 al Comisiei din 4 aprilie 2023 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare pentru aplicarea Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește procedurile, formatele și machetele pentru publicarea de către întreprinderile de asigurare și de reasigurare a raportului lor privind solvabilitatea și situația financiară și de abrogare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2015/2452;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/462 al Comisiei din 19 martie 2015 de stabilire a standardelor tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile pentru aprobarea de către autoritățile de supraveghere a înființării de vehicule investiționale, pentru cooperarea și schimbul de informații dintre autoritățile de supraveghere în ceea ce privește vehiculele investiționale, precum și pentru stabilirea formatelor și a modelelor care trebuie utilizate pentru raportarea de informații de către vehiculele investiționale, în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2014 al Comisiei din 11 noiembrie 2015 de stabilire a unor standarde tehnice de punere în aplicare cu privire la procedurile și machetele pentru transmiterea informațiilor către supraveghetorul grupului și pentru

procedura de schimb de informații între autoritățile de supraveghere în conformitate cu Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului;

Asigurarea de răspundere civilă auto (în continuare - asigurarea RCA) este reglementată la nivel european de Directiva 2009/103/CE. Legea nr.106/2022 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru pagube produse de vehicule transpune parțial Directiva 2009/103/CE, cu modificările realizate prin Directiva 2021/2118/CE și reiese din angajamentele asumate în AA.

Prin Legea nr. 106/2022 s-au transpus prevederile din Directiva 2009/103/CE care, după amendamentele esențiale introduse prin Directiva 2021/2118/CE, sunt calificate ca având statutul de „transpunere parțială” și țin de:

- extinderea noțiunii de „vehicul”, „utilizarea unui vehicul” „teritoriul în care staționează în mod obișnuit vehiculul”;
- excepții de asigurare, încheierea unei convenții între birourile naționale;
- limitele minime de răspundere (actualmente fiind stabilite limite per accident - în cazul - în cazul vătămarilor corporale: 500 000 EUR; în cazul daunelor materiale: 100 000 EUR);
- organismul responsabil cu despăgubirea, cel puțin în limitele obligației de asigurare;
- informarea persoanelor prejudiciate în urma accidentelor care implică o remorcă tractată de un vehicul; recunoașterea certificatelor privind istoricul daunelor;
- organisme de informare, de despăgubire;
- informarea persoanelor prejudiciate.

Prevederile netranspuse ale Directivei prenotate se referă la: reprezentantul de despăgubiri; limitele minime (revizuirea, convertirea în moneda națională (per accident - în cazul vătămarilor corporale: 6 450 000 EUR; în cazul daunelor materiale: 1 300 000 EUR)); fondul de garantare (protecția persoanelor prejudiciate în cazul insolvenței/lichidării unei societăți de asigurare); prima unică RCA; competențele Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule (denumit în continuare „BNAA”) în calitate de organism de informare, despăgubire.

BNAA îndeplinește prerogativele și atribuțiile de birou național al Republicii Moldova în Consiliul Birourilor Sistemului Internațional de Asigurări (SIA) „Carte Verde”, astfel cum acestea sunt stabilite în Legea nr. 106/2022. BNAA a fost fondată în 1995, cu aderarea în 1997 la Sistemul Internațional de Asigurări „Carte Verde” în calitate de membru tranzitoriu și obținerea dreptului de a emite, începând cu anul 2001 a certificatelor „Carte Verde”. BNAA nu este semnatar al Acordului Multilateral.

Urmare a proiectului Twinning „Consolidarea supravegherii, guvernantei corporative și gestionării riscurilor în sectorul financiar” în perioada 2018-2020, realizat cu suportul experților din cadrul Autorității de Supraveghere Financiară din România, a fost elaborat un nou proiect de Lege privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudiciile produse terților

prin accidente de vehicule, care are ca scop transpunerea Directivei 2009/103/CE (modificată prin Directiva 2021/2118/UE, cu termen de transpunere pentru statele membre stabilit la 23 decembrie 2023).

Procesul de armonizare a cadrului legal în domeniul asigurării RCA la cerințele Uniunii Europene este condiționat și de transpunerea Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2024/1855 al Comisiei din 3 iulie 2024 de stabilire a normelor de aplicare a Directivei 2009/103/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește modelul de certificat privind istoricul daunelor.

Directiva (UE) 2016/97 privind distribuția de asigurări, este transpusă parțial în Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, fiind un angajament asumat în AA. Transpunerea parțială, este, de asemenea, realizată prin următoarele acte normative:

- Regulamentul privind autorizarea brokerului de asigurare și/sau reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 34/15/2023);
- Regulamentul privind Registrul agenților de asigurări și agenților de bancassurance (Hotărârea CNPF nr. 21/3/2019);
- Regulamentul privind cerințele de pregătire și competență profesională în asigurări (Hotărârea CNPF nr. 49/5/2016);
- Hotărârea privind aprobarea formei și conținutului rapoartelor de specialitate ale intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări (Hotărârea CNPF nr. 45/5/2009).

În contextul nivelului de transpunere a Directivei (UE) 2016/97, nu au fost transpuse prevederile care se referă la: exercitarea libertății de a presta servicii, încălcarea obligațiilor la exercitarea libertății de a presta servicii, exercitarea libertății de stabilire, împărțirea competențelor între statele membre de origine și cele gazdă, încălcarea obligațiilor la exercitarea libertății de stabilire, competențele în raport cu dispozițiile naționale adoptate în interesul binelui general, cooperarea și schimbul de informații între autoritățile competente ale statelor membre, publicarea regulilor „bunului general”, conflicte de interese și transparență, sfaturi și standarde pentru vânzări în cazul în care nu se acordă sfaturi, informații furnizate de intermediarii de asigurări auxiliare, scutiri de informații și clauză de flexibilitate, vânzarea încrucișată, supravegherea produsului și cerințele de guvernare, cerințe suplimentare în legătură cu produsele de investiții bazate pe asigurări, sancțiuni și alte măsuri.

De asemenea, în cadrul național de reglementare este transpusă parțial Directiva (UE) 2016/2341 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale, fiind un angajament asumat prin AA. Astfel, în anul 2020 a fost instituit Pilonul III al sistemelor de pensii prin prevederile Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative.

Netranspuse sunt prevederile care se referă la următoarele aspecte: marjă de solvabilitate, evaluarea riscului propriu, aspecte transfrontaliere.

Directiva (91/674/CEE) Consiliului din 19 decembrie 1991 privind situațiile financiare anuale și situațiile financiare consolidate ale întreprinderilor de asigurare a fost parțial transpusă prin Regulamentul privind situațiile financiare specializate ale societăților de asigurare sau de reasigurare (Hotărârea CNPF nr. 30/13/2023) și prin Regulamentul privind rezervele tehnice de asigurare (Hotărârea CNPF nr.30/10/2023).

Cu privire la alinierea legislației Republicii Moldova la legislația UE, prin transpunerea Regulamentului (CE) nr. 2533/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană – aspectele privind confidențialitatea datelor statistice, secretul profesional se regăsesc parțial în:

- Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială;
- Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei.

Regulamentul respectiv reglementează atribuțiile BCE în colectarea informațiilor statistice, inclusiv, în mare parte colectarea rapoartelor de la băncile centrale naționale ale statelor din zona euro. Totodată, prin acest regulament se reglementează regimul de confidențialitate pentru datele statistice colectate de BCE.

Conform cerinței din regulament față de statele membre, Republica Moldova la fel urmează să adopte toate măsurile necesare pentru a garanta protecția informațiilor statistice confidențiale.

9.4.1.2. Cadrul administrativ

În cadrul Băncii Naționale a Moldovei, subdiviziunea ce are drept obiectiv elaborarea/reglementarea prudențială a sectorului asigurări este Departamentul Reglementare și Autorizare. Subdiviziunea ce are drept obiectiv fundamental coordonarea procesului de raportare, colectarea și prelucrarea datelor societăților de asigurare și reasigurare, dezvoltarea cadrului metodologic și normativ aferent procesului de raportare aplicabil domeniului de asigurări este Departamentul Statistică și Date (DSD) și anume:

Subdiviziunile BNM	Nr. poziții prevăzute / poziții ocupate
Departamentul Reglementare și Autorizare	
Direcția consolidarea reglementării și autorizării financiare	19/14
Departamentul Supraveghere Bancară	
Direcția consolidarea supravegherii financiare	24/16
Departamentul Statistică și Date	
Direcția colectare și procesare date	16/13

- Direcția consolidarea reglementării și autorizării financiare este responsabilă de reglementarea prudențială și licențierea/autorizarea activității societăților de asigurare sau reasigurare, intermediarii în asigurări și/sau reasigurări din Republica Moldova și a Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule. Totalul personalului este format din 19 angajați, 14 poziții ocupate dintre care 6 sunt implicați în procesul de transpunere a actelor UE;
- Direcția consolidarea supravegherii financiare este responsabilă de supravegherea bazată pe o abordare prospectivă în funcție de riscuri prin verificarea, în mod continuu, a desfășurării activității de asigurare sau de reasigurare și a respectării de către participanții profesioniști pe piața asigurărilor a dispozițiilor de supraveghere și a legislației, calcularea primelor de referință pentru asigurările obligatorii RCA internă și externă, gestionarea Sistemului informațional automatizat de stat în domeniul asigurărilor obligatorii RCA, eliberarea actelor cu caracter permisiv societăților de asigurare în limita atribuțiilor de supraveghere.
- Direcția colectare și procesare date este responsabilă de gestionarea procesului de raportare de către entitățile raportoare la BNM, elaborarea cadrului normativ și actualizarea metodologiei aferente procesului de raportare. Totalul personalului este format din 16 angajați, dintre care 3 sunt implicați în reglementare și 13 – în colectarea și procesarea de date.
- Direcția statistică monetară și financiară asigură elaborarea și diseminarea periodică a statisticii monetar-financiare (3 angajați implicați în procesul de implementare a transunerii actelor UE).
- Subdiviziunea din cadrul Comisiei Naționale a Pieței Financiare responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor în domeniul distribuției de asigurări, conturilor de plăți și creditelor imobiliare este Departamentul supravegherea protecției consumatorului.
- Obiectivul departamentului este asigurarea respectării de către subiecții supravegheați a obligațiilor prevăzute de cadrul normativ și, implicit, asigurarea tratamentului echitabil și responsabil al consumatorilor în procesul beneficierii acestora de produsele și serviciile acordate de participanții profesioniști pe piața asigurărilor, bănci, prestatorii de servicii de plată (în sensul art.5 alin. (1) lit.b) și c) din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică), unitățile de schimb valutar (altele decât băncile).

Subdiviziunile Departamentului supravegherea protecției consumatorului	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Direcția asigurări	5/4

Direcția credite/depozite	6/3
Direcția servicii de plată și schimb valutar	4/2

Totodată, în condițiile în care BNM și CNPF nu dispun de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul asigurărilor se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.4.2. Planuri de viitor

9.4.2.1. Planuri legislative

Transpunerea Directivei 2009/138/CE se va realiza până la finele anului 2026, prin elaborarea proiectului de Lege privind activitatea de asigurare și de reasigurare. Directiva 2016/2341 urmează a fi transpusă total până la finele anului 2026 prin modificarea Legii nr. 198/2020 privind fondurile de pensii facultative.

Directiva 2016/97 privind distribuția de asigurări va fi transpusă până la finele anului 2026 prin elaborarea unui nou cadru de reglementare.

Transpunerea totală a Directivei 2009/103/CE va fi realizată până la momentul aderării Republicii Moldova la UE, cu aprobarea proiectului Legii privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule în 2026.

Având în vedere că, actualmente, sumele minime de asigurare stabilite în Republica Moldova (500 000 EUR / 100 000 EUR) sunt de 12 ori mai mici decât valorile minime stabilite inițial prin Directiva 2009/103/CE (6 450 000 EUR / 1 300 000 EUR), precum și necesitatea creării fondului de garantare (protecția persoanelor prejudiciate urmare a accidentelor care au avut loc în statul membru de reședință în cazul insolvenței unei societăți de asigurare) și transunerii limitelor minime de răspundere principiului „primei unice” (în conformitate cu care asigurarea auto obligatorie ar trebui să acopere, pe baza unei prime unice, întregul teritoriu al Comunității), fiind în prezent stabilite tarife separate pentru RCA internă și RCA externă „Carte Verde”), implementarea integrală a aquis-ului UE aferent acestui domeniu se planifică a fi realizată până în anul 2029.

Transpunerea totală a Directivei 91/674/CEE se propune să se realizeze până în decembrie 2026, deoarece această acțiune depinde de transpunerea cadrului normativ superior și va fi posibilă odată cu implementarea de către societățile de asigurări a standardului de contabilizare – IFRS 17 și transpunerea pilonului I din directiva privind Solvabilitate II (2009/138/CE), acțiune planificată pentru decembrie 2026.

În scopul transunerii Regulamentului (CE) nr. 2533/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind colectarea informațiilor statistice de către Banca Centrală Europeană urmează a fi

aplicate modificări la Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei precum și la Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială.

Se planifică către aprilie 2026 să fie prezentat spre aprobare proiectul de Hotărâre BNM cu privire la aprobarea Regulamentului privind raportarea informațiilor statistice la Banca Centrală Europeană.

Urmează a se examina oportunitatea încheierii unui Memorandum dintre BNM și BCE în care se vor regăsi și aspectele raportării informațiilor statistice la BCE.

9.4.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul asigurării unei implementări eficiente a acquis-ului comunitar pe domeniul asigurărilor și pensiilor facultative, eforturile autorităților de reglementare (Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare) vor fi axate pe consolidarea capacităților organizaționale și pregătirea instituțională, astfel încât Republica Moldova să fie în măsură să respecte cerințele și standardele europene la momentul aderării.

Respectiv, urmează a se examina oportunitatea extinderii și optimizării efectivului de personal – identificarea necesarului de personal suplimentar și atragerea de specialiști calificați în domeniile cheie. Nu în ultimul rând, eforturile autorităților se vor concentra inclusiv pe asigurarea instruirilor corespunzătoare specifice noilor cerințe legislative ale UE.

De asemenea, având în vedere numărul proiectelor de legi ce urmează a fi elaborate întru asigurarea transpunerii în legislația națională a actelor UE, Ministerul Finanțelor în calitate de autoritate responsabilă de promovarea acestor proiecte de legi, se va concentra pe consolidarea capacităților Direcției reglementarea sectorului financiar.

9.4.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Potrivit estimărilor, costurile necesare pentru ajustarea legislației naționale la Directivele și Regulamentele UE în materie de asigurări și pensii facultative constituie 3706,7 mii lei, dintre care 2616,7 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei și din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 1090,0 mii lei (costuri aferente promovării proiectelor de Legi elaborate de BNM și CNPF) - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

9.5. FINANȚE DURABILE

9.5.1. Prezentarea generală a situației

9.5.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Finanțe durabile” se cuprind acte UE aferente domeniului Taxonomiei UE.

În noiembrie 2023, Banca Națională a Moldovei a aderat la Rețeaua de servicii bancare și financiare durabile (Sustainable Banking and Finance Network - SBFN), ca măsură de consolidare a capacităților de reglementare și supraveghere în domeniul gestionării riscurilor financiare legate de schimbările climatice.

Conform Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare, încheiat cu Fondul Monetar Internațional, inclusiv măsurilor de reformă în domeniul mobilizării finanțării durabile și reziliența sectorului financiar, lansate în cadrul programului susținut prin Mecanismul de finanțare pentru reziliență și durabilitate (RSF), Banca Națională a Moldovei și-a asumat angajamentul privind elaborarea și implementarea unui cadru național de finanțare durabilă aliniat la cele mai bune practici internaționale și UE. Banca Națională a Moldovei beneficiază de asistență tehnică din partea Corporației Financiare Internaționale (IFC), în vederea dezvoltării unui cadru de finanțare durabilă pentru sectorul financiar al Republicii Moldova, cadrului de reglementare și altor instrumente necesare în timpul tranziției la finanțarea durabilă.

Astfel, la 28 mai 2024, a fost aprobată [Foaia de parcurs pentru finanțarea durabilă 2024-2028](#), elaborată în cooperare cu IFC, care reprezintă un document strategic de orientare pentru Banca Națională a Moldovei, entitățile din sectorul financiar, precum și alte părți interesate în dezvoltarea și promovarea finanțării durabile în țară.

Totodată, a fost semnat Memorandumul de Înțelegere între Guvernul Republicii Moldova, Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare cu privire la dezvoltarea cadrului privind finanțarea durabilă și responsabilă față de mediu, cu scopul de a stabili cadrul de cooperare între părți, în vederea facilitării integrării principiilor de finanțare durabilă în sistemul financiar național.

La 03 iulie 2025, a fost semnat Acordul de cooperare dintre Banca Națională a Moldovei și Corporația Financiară Internațională în domeniul finanțării durabile, ce stabilește cadrul în baza căruia este acordată asistența tehnică din partea IFC în implementarea Foi de Parcurs pentru Dezvoltarea Durabilă 2024-2028. Acordul respectiv are două direcții de activitate: politici și reglementări; și dezvoltarea capacităților instituționale.

La moment, în cadrul legislativ național nu sunt transpuse cele 7 Regulamente, dintre care 5 acte sunt regulamente delegate conexe, din Agenda pentru reuniunea de screening bilateral.

9.5.1.2. Cadrul administrativ

În cadrul BNM, Departamentul Stabilitate Financiară este subdiviziunea responsabilă de domeniul finanțării durabile.

Subdiviziune	Nr. poziții prevăzute/ poziții ocupate
Departamentul Stabilitate Financiară	21/16

În vederea transpunerii actelor obligatorii UE pe domeniul finanțării durabile, în cadrul BNM, la moment, sunt implicați 2 angajați din cadrul Departamentului Stabilitate Financiară (Direcția politică macroprudențială).

Totodată, în condițiile în care BNM nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul finanțelor durabile se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.5.2. Planuri de viitor

9.5.2.1. Planuri legislative

În scopul alinierii cadrului normativ la acquis-ul UE, urmează a fi dezvoltată și adoptată taxonomia pentru finanțarea durabilă, în vederea realizării angajamentelor asumate și transpunerii Regulamentului (UE) 2020/852 și a actelor UE delegate. Transpunerea în totalitate a actelor va fi realizată până la finele anului 2026.

9.5.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

În vederea consolidării capacităților administrative, se preconizează organizarea și desfășurarea training-urilor și atelierelor privind finanțarea durabilă pentru informarea părților interesate. Totodată, pentru a promova creșterea gradului de conștientizare cu privire la finanțarea durabilă, a fost creat pe pagina web a Băncii Naționale a Moldovei un compartiment cu informații despre Foaia de parcurs aprobată și activitățile desfășurate în acest domeniu. Acest compartiment va fi actualizat pe parcursul dezvoltării cadrului privind finanțarea durabilă.

9.5.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru elaborarea cadrului normativ aferent finanțării durabile constituie 770,7 mii lei, dintre care 562,7 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei și din bugetul Comisiei Naționale a Pieței Financiare, iar 208,0 mii lei - din bugetul de stat (se referă la anexa A).

În partea ce ține de costurile de implementare pe aspecte ce țin de domeniul pensiilor ocupaționale, acestea constituie 550,00 mii lei, costuri neacoperite la momentul actual (se referă la anexa B). În partea ce ține de costurile de implementare pe domeniul finanțării durabile (anexa B), acestea vor fi acoperite din surse externe ce nu pot fi estimate.

9.6. FINANȚE DIGITALE 9.6.1. Prezentarea generală a situației

9.6.1.1. Cadrul legislativ

În cadrul subcapitolului „Finanțe digitale” se cuprind acte UE aferente următoarelor domenii: piața criptoactivelor (MiCA), reziliența operațională digitală pentru sectorul financiar, infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite.

Moldova și-a asumat angajamente majore în transformarea digitală. Astfel:

- Strategia de Securitate a Informațiilor (2019-2024) prioritizează securitatea cibernetică, combaterea criminalității cibernetice și dezvoltarea rezilienței cibernetice;
- Strategia de Transformare Digitală (2023-2030) se axează pe dezvoltarea unei societăți digitale, întărirea sectorului TIC, crearea unei economii digitale inovative, și asigurarea unui mediu digital sigur și incluziv.

Cadrul Legislativ primar și secundar include:

- Legea nr. 48/2023 privind securitatea cibernetică care aliniază parțial legislația națională la prevederile Directivei (UE) 2022/2555 (NIS2) și stabilește un cadru național solid pentru securitatea cibernetică;
- Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, actul normativ fundamental care reglementează funcționarea sectorului bancar în Republica Moldova, va include, începând cu anul 2025, Articolul 38², care introduce cerințe suplimentare pentru băncile din Republica Moldova și contribuie la consolidarea încrederii în sectorul financiar prin prioritizarea securității și rezilienței operaționale;
- Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică;
- Regulamentul privind autentificarea strictă a clienților (Hotărârea BNM nr. 12/2024), care: transpune Directiva (UE) 2015/2366 (PSD2);
- Regulamentul privind cerințele minime pentru gestionarea riscurilor aferente tehnologiei informației și comunicațiilor, securității informației și continuității activității (Hotărârea BNM nr. 29/2025), care transpune Directivele aferente Autorității Bancare Europene (EBA).

9.6.1.2. Cadrul administrativ

Totodată, în condițiile în care BNM nu dispune de drept de inițiativă legislativă, promovarea proiectelor de legi în domeniul finanțelor durabile se realizează prin intermediul Ministerului Finanțelor (implicit Direcția reglementarea sectorului financiar cu un efectiv de 6 angajați).

9.6.2. Planuri de viitor

9.6.2.1. Planuri legislative

În compartimentul "Finanțe Digitale" au fost incluse în PNA următoarele acte UE planificate să fie transpuse până în decembrie 2026, și anume:

- Regulamentul (UE) 2023/1114 al Parlamentului European și al Consiliului din 31 mai 2023 privind piețele criptoactivelor și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1093/2010 și (UE) nr. 1095/2010 și a Directivelor 2013/36/UE și (UE) 2019/1937;
- Regulamentul (UE) 2022/858 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor

distribuite, precum și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 600/2014 și (UE) nr. 909/2014 și a Directivei 2014/65/UE;

- Regulamentul (UE) 2022/2554 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența operațională digitală a sectorului financiar și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009, (UE) nr. 648/2012, (UE) nr. 600/2014, (UE) nr. 909/2014 și (UE) 2016/1011.

9.6.2.2 Implementarea *acquis*-ului și consolidarea capacităților administrative

În scopul elaborării cadrului normativ primar, precum și asigurării implementării acestuia pe aspecte ce țin de finanțe digitale, Banca Națională a Moldovei urmează să-și fortifice și să-și consolideze capacitățile instituționale, prin revizuirea structurii organizaționale și asigurarea exercitării atribuțiilor, atât pe partea de reglementare, cât și pe cea de autorizare a activității prestatorilor de servicii cu cripto-active. De asemenea, eforturile regulatorului se vor concentra inclusiv pe asigurarea instruirilor corespunzătoare specifice noului cadru de reglementare, precum și pe identificarea personalului calificat în acest sens.

9.6.3. Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Conform estimărilor, costurile necesare pentru elaborarea și implementarea cadrului legislativ și de reglementare în materie de finanțe digitale constituie 1389,1 mii lei, dintre care 973,1 mii lei vor fi acoperite din bugetul Băncii Naționale a Moldovei, iar 416,0 mii lei vor fi acoperite din bugetul de stat, acestea reprezentând costuri de promovare, conform procedurii, a proiectelor de Legi ce urmează a fi elaborate (se referă la anexa A).

Anexe

Anexa A: Acțiuni normative de aliniere la *acquis*-ul UE

Anexa B: Acțiuni de implementare a *acquis*-ului și de consolidare a capacităților administrative